जगत्पतिः। पार्श्वस्थां रुक्मिणीं त्यक्त्वा केशवः शयने प्रभुः" भा०व०२६२अ०।

देवदेवेश पु० देवप्रकारः देवदेवः तस्येशः। महादेवे "यदि मे भगवान् प्रीतः सर्वलोकनमस्कृत !। स्वयं मां देवदेवेश ! याजयस्व सुरेश्वर !" भा०आ० २२३अ०।

देवदोल पु० देवैः द्रष्टव्यो दोलः। प्रातःकरणीये दोलोत्सवे दोलशब्दे दृश्यम्।

देवद्युम्न पु० भरतवंश्ये देवाजितोऽपत्ये नृपभेदे "अथास्यां तत्तनयो देवद्युम्नः" भाग० ५।१५।२

देवद्रोणी स्त्री ६त०। १देवयात्रायां हारा०। २स्वयम्भूलिङ्गाद्यवस्थानगह्वरे च "देवद्रोण्यां विहारे च कूपेष्वायतनेषु च। एषु गोषु विपन्नासु प्रायश्चित्तं न विद्यते" संवर्तः। "देवद्रोणी स्वयम्भूलिङ्गाद्यवस्थानगह्वरम्" प्रा०त० रघु०।

देवद्रयञ्च् त्रि० देवमञ्चति पूजयति अन्च-क्विन् देवस्य टेः अद्रयादेशः। १देवपूजके अमरः। गत्यर्थाञ्चतेस्तु नलोपः। देवद्रयच् देवगन्तरि। सर्वनामस्थाने परे उभयत्र देवद्रयाङ् देवद्रयाञ्चौ अन्यत्राजादौ देवद्रीचः देवद्रयञ्च इत्यादिर्भेदः।

देवधन न० देवार्थं धनम्। १देवोद्देशेनोत्सृष्टे धने देवतानां चेतनत्वपक्षे २देवस्वामिके धने च।

देवधानी स्त्री देवा धीयन्तेऽस्याम् धा-आधारे ल्युट् ङीप्। इन्द्रपुर्य्यां "तस्मिन्नैन्द्री पूर्वस्यामेरोर्देवधानी नाम" भाग० ५।२१।१० [हेमच०।

देवधान्य न० देवानां योग्यं धान्यम्। (देधान) धान्यभेदे।

देवधूप पु० देवानां प्रियो धूपः। गुग्गुलौ रत्नमा०।

देवन् पु० दिव-बा० अनि। पत्युरनुजाते भ्रातरि हेम०।

देवन पु० दीव्यत्यनेन दिव-करणे ल्युट्। १पाशके। भावे ल्युट्। २क्रीडायां ३दीप्तौ ४व्यवहारे ५जिगीषायां ६स्तुतौ च न०। दीव्यत्यत्र दिव-आधारे ल्युट्। ७क्रीडोद्याने ८पद्मे च।

देवनदी स्त्री ६त०। गङ्गायाम् अमरः। "अमंबाधा देवनदी स्वर्गसम्पादिनी शुभा" भा०आदि०चैत्ररथपर्व। "इरावती वितस्ता च सिन्धुर्देवनदी तथा" भा०आ०९अ०। "स्नातुं गतान् देवनद्यां दुर्वासःप्रभृतीन् मुनीन्" भा० व०२६२अ० २देवस्नातनदीमात्रे च "सरस्वतीदृषद्वत्योर्देवनद्योर्यदन्तरम्" मनुः। [द्वारपाले हेमच०।

देवनन्दिन् पु० देवं शक्रं नन्दयति नन्दि-णिनि। इन्द्र-

देवनल पु० देव इव श्रेष्ठत्वात् नलः। महानले स्थूलदण्डे नलभेदे राजनि०।

देवनामम् पु० कुशद्वीपपतिहिरण्यरेतसः पुत्रभेदे कुशद्वीपशब्दे २१४५ पृ० दृश्यम्। [२विलापे च।

देवना स्त्री च० दिव-भावे युच्। १क्रीडायां शब्दरत्ना०।

देवनामक पु०देवेति नाम यस्य कप्। देवयोनौ विद्याधरादौ हेमचन्द्रे देवनारक इति पाठः नरएव नारः। ततः स्वार्थे क देवरूपनरः। देवजन इति तस्यार्थः सोऽपि तत्रार्थे।

देवनाल पु० नलएव नालः स्वार्थे अण् देव इव श्रेष्ठत्वात् नालः। नलोत्तमे राजनि०।

देवनिंदु त्रि० देवं निन्दति निन्द-क्विप् ६त०। देवनिन्दके "देवनिंदोऽप्रथमा अजुर्यन्" ऋ० १।१५२।२

देवनिर्मित त्रि० ६त०। १देवे रचिते। "द्वीपेषु दिक्षु पूर्वादि नगर्यो देवनिर्मिताः" स्कं०पु०। २गुडुच्याम् स्त्री मन्दार्थचि०।

देवपति पु० ६त०। इन्द्रे हेमच०।

देवपत्नी स्त्री देवः पतिर्यस्याः। मपूर्वत्वात् वा नुक् ङीप् च। १देवभार्यायाम्। "उत ग्ना व्यन्तु देवपत्नीः" ऋ०५।४६।८ "देवपत्न्यो देवकन्या देवमातर एव च" भा०अनु०१४अ० २शब्दार्थचि० मध्वालुके।

देवपथ पु० ६त०। १छायापथे आकाशस्थिते छायाकारे पथि देवपथ इव कन् तस्य देवपथादि० लुक्। २तत्सदृशे च ३देवयाने अर्चिरादिमार्गे च। देवयानशब्दे दृश्यम्। देवस्थानगमनार्थः पन्थाः। ४देवस्थानगमनार्थे मार्गे च। स च अन्यैर्नरैर्गन्तुमशक्य इति हनुमता तस्य द्वारनिरोधः कृतः यथाह भा०व० १४८अ०।

"व्यक्तं मार्गो मर्त्यानामगम्यः कुरुनन्दन !। ततोऽहं रुद्धवान् मार्गं तवेमं देवसेवितम्। धर्षयेद्वा शमेद्वापि मा कश्चिदिति भारत। दिव्यो देवपथोह्येष नात्र गच्छन्ति मानुषाः"।

देवपथादि पु०"इवे प्रतिकृतौ" पा०कनो लुग् निमित्ते शब्दगणे सच गणः पा०ग०सू० उक्तो यथा

देवपथ हंसपथ वारिपथ रथपथ स्थलपथ करिपथ अजपथ राजपथ शतपथ शङ्कुपथ सिन्धुपथ सिद्धिगति उष्ट्रग्रीव वायरक्षु हस्त इन्द्रदण्ड पृथ्य मत्स्य।

देवपर त्रि० देवः परोऽस्य। यज्ञविघ्ने देवायत्तसिद्धिचिन्तके आपदुद्धारार्थं पौरुषचेष्टारहिते।

देवपर्ण न० देवप्रियं पर्णमस्य। सुरपर्णे राजनि०।